

Л. Франко

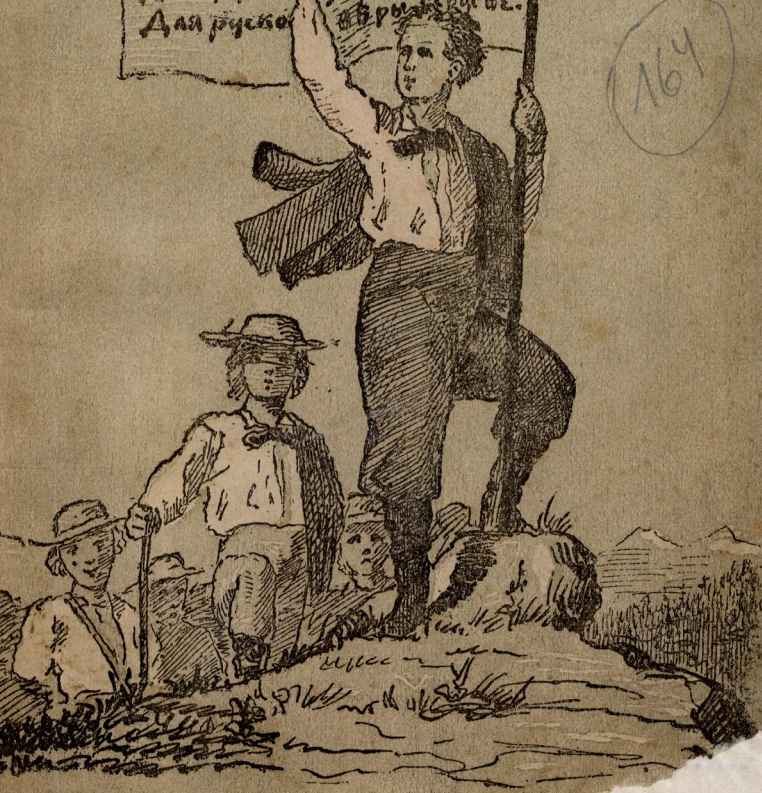
В дорогу

106

70

103

Я русский русскъ матѣрь мою
И ревный русскъ мой отецъ,
Я тымъ надъ всея великою
Цолюмъ миро-русскій мовдаецъ
До русскъ плѣни мои грѣши -
Ажъ скаже и ко мне,
Далъ руской звалъ мовтрѣду
Далъ руской звалъ мовтрѣду.

40K

ЛВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ И- 34215

10349

ЛВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР

1881

ВЪ ДОРОГУ!

Сонце по небѣ колує,
Знають и хмары свѣй шляхъ,
Вѣтеръ невпинно вандрує
По України степахъ.
Мы-жъ сонця ясного дѣти,
Вольного вѣтру браты,
Мали бѣ сидѣти — нидѣти, —
Мали бѣ въ дорогу не йти?
Гейже въ дорогу!
Въ ясную путь!
Скинути зъ серця трѣвогу,
Воздухомъ вольнымъ дыхнути!

Шумно хрустальніи филѣ
Стрый и Черемошь и Прутъ
Почерезъ зворы и скелѣ
Въ вѣчнѣй вандрѣвцѣ несутъ.
Рокотомъ кличуть насъ тихо
Къ собѣ въ тыхъ сонѣчныхъ дняхъ,
Змыти все горе, все лихо
Въ ихъ серебристыхъ струяхъ.
Гейже въ дорогу.
Въ ясную путь!
Скинути зъ сердца трѣвогу,
Воздухомъ вольнымъ дыхнуть!

Жизнь наша — вѣтеръ крилатый,
Рѣчка невпинна, браты!
Хвильки не хоче пождати,
Мусить и мусить ити.
Хто въ тѣй вандрѣвцѣ якъ мога
Волѣ, любви зазнавъ,
Того щаслива дорога,
Той по добру вандрувавъ.
Гейже въ дорогу.
Въ ясную путь!
Скинути зъ сердца трѣвогу,
Воздухомъ вольнымъ дыхнуть!

ВАНДРÔВНИЧА ЛѢТОПИСЬ.

ВСТУПНІЙ УВАГИ.

Хоть то лѣтописецъ є вразъ и поеть,
Но ще не пророкъ ѡнъ про то-же :
Розказує, що уложивъ комитетъ,
За сповненє ручить не може.

Пѡдгѡре и горы, краса полонинъ,
И воздухъ и чистіи воды —
Усе те прекрасно, щобъ хто лишь одинъ
Узявъ антрепрізу погоды.

Погода въ вандрѡвцѣ великая рѣчь !
Сли горы окрываются мглами, —
Нѣчого не ввидишь ! Та жаль, що єи-жь
Не можъ було взять до програмы.

Все проче — вже рѣчь комитету : ѣда
(За вашіи грошѣ !), забава
И вѡдчиты й спѣвъ, молоко и вода,
Нѡчлѣгъ, и гризота и — слава.

Закимъ всѣ дивá и красу, що васъ жде,
Розверну предъ вами подрѡбно,
Позвольте ласкаво порадить вамъ ще,
Що взяти въ дорогу потрѣбно.

Предъ всѣмъ треба знать, що вандрѣвки є двѣ,
Мала и велика въ сю пору:
Мала въ горы стрыйскѣ, велика-жъ по нѣй
Въ преславну Черногору.

Обѣ потревають днѣвъ дваццать и пять
Зъ Дрогобыча до буковинскихъ
Гѣръ; хто хоче йти на обѣ, мусить взяти
Що найменшь трийцать риньскихъ.

Хочъ то комитетъ на акафистъ дає,
Щобъ Богъ давъ погоду хорошу,
Но все жъ у кого параслі якій є,
То взяти зъ собою го прошу.

И босо по горахъ ледви хто пѣде,
Тамъ шутерь, кропива и терне;
Хто лѣгкѣй й мѣцнѣй черевики возьме,
То ручу: въ подертыхъ поверне.

И плащъ не забудьте! Чи дожджикъ припавъ,
Чи ночи холоднѣ изъ мглами,
Все-жъ лѣпше окрытись якъ Богъ приказавъ,
Нѣжъ мокнути й сѣчи зубами.

Въ дорогу-жъ! Кого товариство манить
И вражѣнь богатая добычъ,
Природы краса, люду рѣдного быть, —
До звиданя — въ городъ Дрогобыч!

Дня 27 липня. Дрогобычъ.

Преславнее мѣсто Дрогобычъ — ади!
Готицкій костелъ катедральный,
Худый Юръ на горѣ, и товстїи жида,
И шляхъ борыславскій фатальный.

На „гѣрку“ прохѣдъ, се приємнѣсть въ сей день
Се першая проба вандрѣвки,
Идешъ сїмболично коло касарень,
Коло шпиталю и гицлѣвки.

Вечѣрна забава: слуга Вашъ хронїстъ
Васъ вѣдчитомъ крыхту понудить,
Хоръ пѣсню затыгне, дяки мовѣ у пѣстѣ, —
Зо сну ажъ музика Васъ збудить.

И танцѣ почнутъся. Вже бачу я, ахъ,
Якъ стрѣйніи нѣжки въ тактѣ несуться!
Кобъ въ насъ въ головѣ бувъ той тактѣ, що въ ногахъ,
Щаслива була бы вже Русь вся!

Дня 28 липня. Зъ Дрогобыча до Схѣднищѣ.

Зъ Дрогобыча въ горы три шляхи ведуть,
Одинъ лишень простый — гляди ты!
Хронїстъ на сей разъ выбира' кривый путь,
Хоть простыми все звывъ ходити.

Єго тягне рѣдне село. Кого нѣ, —
Тыхъ въ Трускавець комитетъ выславъ:
Напитися „нафты“, зирнуть копальнѣ, —
А вѣдтамъ махнемо въ Борыславъ.

Борыславъ! поезїи повный кутокъ
Оглянуть — не жалуйте ходу!
Що рѣпникѣвъ, ямъ и жидѣвъ, жидѣвокъ
И нужды и броду и смроду!

Ось „Дѣль“ вже поважный чекае на насъ, —
Тутъ ноги натужаться значно.
Но въ гарнѣмъ товариствѣ швидко йде часъ, —
А въ Схѣдниці спатимемъ смачно!

Дня 29 липня. Схѣдниця — Уричѣ.

По мѣстѣ ходѣть знае кождый мабуть,
По горахъ не такъ то легенько.
Хочъ дыхае сильно й свѣбѣдно тамъ грудь, —
Ногамъ за те таки прикренько.

Тѣ горы, лѣсы и спадистѣ стежки,
Поезїи, правда, въ тѣмъ маса, —
Но конямъ бѣда, и псуються вѣзки,
Дресъ одѣжъ и тратиться каса.

А въ Уричи камѣнь, и кованѣ въ нѣмъ
Покоѣ и брамы и лѣхи, —
Чи велитѣвъ се, чи розбѣйникѣвъ дѣмъ, —
Не знае нѣхто анѣ трохи.

Оттутъ нашъ спочинокъ, оттутъ и обѣдъ,
Хочъ кухня холодна — не вадить;
Щобъ кождый на верхъ ажъ дѣостався, якъ слѣдъ,
На те комитетъ вже порадить.

Дня 30 липня. Корчинѣ.

Изъ Урича въ Корчинѣ — верховинскѣй шляхъ,
Верховина, де жиють Бойки,
Де грае музика, народъ въ ходакахъ
Гуляє по легойки.

Ось Корчинѣ нашъ давный! Князь рускѣй оттутъ
Робивъ изъ Угорцями згоду;
Князѣвъ днесъ не стало, Угорцѣ ся пнуть
Пожерти часть руского роду.

Та нѣ, рускій рѣдъ, се мадярскимъ зубамъ
Тверда буде страва, ѣй Богу.
Ты-жь, Галиче, своимъ загѣрнымъ братамъ
Шли свѣжій силы въ пѣдмогу!

Здвигайся, ты Корчине! Пильно будуй
Будову освѣты громадську, —
Здвигайся, крѣпись, трудись и нехтуй
Погрозу мадярську и лядську!

Тутъ вечерокъ; вѣдчитъ и спѣвъ и гульня —
Сли ще кому схочесь гуляти;
Ту першу читальню стрѣчаємъ, — дай Богъ
Ще въ кождѣмъ селѣ ихъ дѣждати!

Дня 31 липня. Околицѣ Корчина.

Прекрасна околиця въ довжь и въ ширѣнь!
Гадюкою Стрый тамъ хлюпочесь;
Ту Розгѣрче, Сколе, и дѣдъ Зелемѣнь, —
Гуляй, куды серцю захочесь!

У Розгѣрчи руны славянскій старій
Вѣдкрывъ Вагилевичъ — въ фантазѣ;
Бойки Синевѣдскій такій гендлярѣ,
Що й жида провчать при оказѣ.

Дня 1 серпня. Бубнище.

Що Бубнище славне, — не ѣдти пѣшло,
Що бито ту Турка, „якъ въ бубень“, —
А бубнить ту нужда и въ тѣмъ й въ чоло,
И кождый мовъ птахъ той обскубенъ.

Лишь скалы великѣ у лѣсѣ (тай то
И камѣнь и лѣсѣ камеральный!)
Се Бубнища слава; забутокъ отсей
Єсть стравдѣ капиталный.

Печеры и сходы и студня — слѣды
 Рукъ людскихъ, — святѣи може мѣстця?
 И мы ту спочинемъ; для кого ѣды
 Не стане, черницъ най наѣсть ся.

Дня 3 серпня. Болехѡвъ.

Прекрасно о скалы бесъ Сукѣль-рѣка,
 Неначе Днѣперъ о пороги.
 Болехѡвъ-мѣстина негарна, грузка
 Посередѣ нивъ рѡвныхъ, розлогихъ.

И сѡль ту варять; сли не солоно вамъ
 На свѣтѣ — идѣть и глядѣте!
 Но й ту рускѣи сердца бують ширѣи къ намъ....
 Солоный, но гарный ты, свѣте!

О рускѣи сердца! Крѡзь гнетъ, бѣдноту
 Усе ваша ширѡсть ясне!
 Мовъ зъ кременя битого искра въ лету
 И свѣтитъ, пѡдпалюе й грѣе.

Зѣжджайтесь сюды! Зѣ благодатныхъ рѡвинъ,
 И зѣ гѡръ по дорогахъ скалистыхъ,
 Щобъ спѡльно прожити хочъ кѡлька годинъ,
 Нѣмъ дальше самотно поплыти!

Дня 3 серпня. Калушь.

Зелѣзница свище! У Калушь помчить
 Втомлену хѡдъбою вандроўку,
 Щобъ свѣжою филею духа скрѣпить
 И тутка братѡвъ въ переднѡвку.

О такъ, — передновокъ терпѣть духовый
 Просторая руская хата!
 Тожъ того, що ту засѣявъ хлѣбъ новый,
 Згадаймо — Рожаньскаго Гната!

Честь памяти твоѣй, горяча душе!
Мовь свѣчка яркая згорѣвъ ты!
Но своимъ пожаромъ на довго, на все
Серць тысячъ русскихъ огрѣвъ ты!

Дня 4 серпня. Станиславѡвъ.

Хочь зъ польска зовеса, а всежь то се Русь, —
И тлѣють огнѣ ту могучѣ:
Усѣхъ ту вычислювать я не берусь, —
Всѣ мы почуваемъ ихъ лучѣ.

Ту нашої мовы скарбницю здвига'
Професоръ Желехѡвскій:
Хто вдячно бѣ не стисъ єго руку, хиба
Не бувъ бы сынъ батькѡвскій!

Дня 5 серпня. Станиславѡвъ.

Хто хоче нашъ Галичъ вѡдвѣдати въ день,
Для него близенька дорога;
Для хору й панѡвъ комитетскихъ лишень
Весь день бѣганина й трѣвога.

Бо вечерокъ мусить удатись ажъ-ажъ!
Музыка и танцѣ и спѣвы;
Бо що бѣ то було, сли бѣ на гостей блямажъ
Глядѣли мѣсцевѣи дѣвы?

Та ба, вѡдъ блямажу не вынайшли ще
Нѣякои асекурацѣ!
Найлѣпше-жь було бѣ, сли-бѣ балаканє се
Не мало нѣякои рацѣ.

Дня 6 серпня. Коломыя.

Витай намъ, выгѡдно розлягшась отсе
Надъ Прутомъ столице Покутя!
Богато у тобѣ такого ще є,
Що треба бѣ покуты и прутя!

Жи́ды ту панують! Жи́дѡвская тьма
Йде ѡдси ажъ въ раду державы!
Покуте тому звесь, бо жи́дь прижима'
Христянь по кутахъ, по по́дъ лавы.

Чи мре чи здвигаєсь тутешная Русь?
Чи людъ просвѣтився тутешный,
Коли ему выдавъ Мѣхась Бѣлоусъ
Подлинный „Листъ небесный“?

Не знаю. Но вѣрю, що й ту Русь не мре,
Що й ту тьма щезає помалу,
Що й ту въ щирыхъ серцяхъ палає святе
Огніще идеалу.

Дня 7 серпня. Вѣче академикѡвъ.

На вѣче йде молодѣжь; радять они
Не про свою власну бѣдноту, —
И не про забаву и не про хѡсны —
От-то́лько ихъ радить прийшло ту.

А радять о то́мъ, якъ бы хмары прогнать,
Що густо надъ нами нависли,
Якъ волѣ, простору найбѡльшь здобувать
Для нашего слова и мысли.

Щасти Бѡгъ вамъ, смѣла громадо! Вашъ трудъ,
О вѣрте, не буде даремный!
Тѣ сѣмена чистѣ зѡйдуть и зростуть,
И морокъ розсѣєся темный!

Лишь дѣло робѣть! Не по вашихъ словахъ
Судити васъ будуть всѣ люде.
Лишь трудомъ зелѣзнымъ мурованый шляхъ
Заслугою вашою буде.

Зновъ вечѣръ забаву голосить програмъ
И спѣвы и танцѣ охочѣ;

Но довго гуляти не раджу я вамъ:
Трудъ завтра — короткіи ночі!

Дня 8 серпня. Делятинъ.

Колись Делятинъ Богу бувъ побратимъ, —
Днесъ вѣнъ у жидѣвскѣй кишени.
Сюды на возахъ мы гостинцемъ помчимъ...
Пѣдгѣре, мѣй раю зеленый!

Село за селомъ, кукуруза, тютюнъ,
И Прутъ серебристый и горы —
Охъ, гарный ты, краю! Та кѣлько то слѣзь
Росить тѣ широкі просторы!

Дня 9 серпня. Делятинъ — Дора.

И тутъ мы солярню пѣдемо глядѣть, —
Вжежъ соли въ насъ всюды достатокъ, —
Та солоно намъ за ню треба платить, —
Се, бачите, звесе: порядокъ.

А вѣдси до Доры, де Прутъ стрѣмголовъ
Зо скаль у безодню валить ся, —
Такъ вже той порядокъ его наколовъ,
Що радъ бы самъ въ собѣ втопить ся.

И Довбушѣвъ хрестъ мы оглянемо тамъ
И Краттера камѣнь: камѣня
Ту доста, — жалъ тѣлько, що зъ него ще намъ
Не робить нѣхто поживлѣня.

Гей, хемія, хемія! Скоро вона
Навчить ся хлѣбъ зъ камня робити,
То тутъ найплѣднѣйша буде сторона,
Всѣ долы потрафить живити.

Дня 10 серпня. Микуличинъ.

Отъ горы! Правдивый вже Bärenland ту, —
Медведики ходять самопась,
Волѡвъ бють, хапають овецъ-дрѡбноту...
Оттутъ и мы станемъ на попасъ.

Дня 11 серпня. Микуличинъ — Майданъ.

Прекрасна дорога веде на Майданъ,
Ту шклянй оглянемо гуты
На те, щобъ про склянку и фляшку и збанъ
На кѡлька деньчкѡвъ забути.

Бо въ горахъ, панове, поезіи гукъ, —
Но пива нема нѣ горѣвки, —
Ту треба корякъ якій взяти до рукъ
Та выпить воды-жерелѡвки.

Дня 12 до 16 червня. Черногора.

Витай Черногоро! Пѡднебнй шпилѣ
Высоко надъ хмары взнесла ты, —
Зъ реберъ камяныхъ легіоны цѣлй
Жерелъ и рѣчокъ розлила ты.

Колись розливала ты пострахъ на свѣтъ, —
Опрышки гуляли ту смѣло, —
Днесъ „Довбуша крѣсло“ порожне стоить,
Воно вже мабутъ скамянѣло.

Народный протестъ противъ здирства панѡвъ
Лунавъ на веѣ горы и доли, —
Днесъ жидъ тй лѣсы й полонины посѣвъ,
Протестъ не озвесъ знать нѣколи.

Нѣколи? Не вжежь то загинувъ и слѣдъ
Гуцульского духа гордого?
Нѣколи? О горы, подайте одвѣтъ!
Нѣколи? — Не чути нѣчого.

Дня 17 серпня. Жабе.

Ось Жабе, гуцульска столиця. „Нема —
Мовляють — села по надъ Жабе!“
И бôльшой нужды шукати дарма...
Ехъ, нужда зовсѣмъ той людъ забѣ!

Де паслися вôвцѣ гуцульскій колись,
Волы тамъ жидôвскій пасуться;
А тѣ, предъ котрыми магнаты тряслись,
Днесъ передъ жидками трясуться.

Дня 18 серпня. Устерѣки.

Изъ Жабя махнемъ понадъ Черемошомъ
Ажъ генъ въ Устерѣки возами,
Но сли намъ не стане возôвъ ту часомъ, —
Поѣдемъ верхомъ паличками.

Що Черемошь Чорный и Бѣлый оттуть
Сплываються, — се не дивниця;
Десь прецѣнь имъ треба сплыстись; но сей куть
Цѣкавый, бо є ту пивниця.

Не пиво лежить въ нѣй: гуцульская кровь
На стѣнахъ ще ржавѣє й до-дня:
Грдлѣчка поганий опрышкôвъ поровъ
Въ тôй ямѣ, — гуцульска се Кодня.

Дня 19 серпня. Сокôльска скала.

На воздухъ! На воздухъ! По быстрôй рѣцѣ
Гуськомъ идуть добріи сплавы:
Се нашѣ возы! Ось по лѣвôй руцѣ
Сокôльскіи дебрѣ цѣкаві.

Сюды нашъ Федьковичъ живцемъ перенѣсь
Гейнôвску Лорелею, —
Та такъ надоѣвъ ѣй Федьковичъ и лѣсь,
Що бовтнулася въ виръ пôдъ кручею.

И якъ топелиця она тутъ жие,
Надъ бѣдными сплавами метиться, —
Федьковичъ изъ жалю перо вергъ свое, —
Оттакъ слава свѣта кѣнчиться!

Дня 20 серпня. Выжниця.

Про Выжницю певно не кождый чувавъ, —
А Выжниця, то-жь не дурниця!
Тажъ тутка „гуцульскій король“ панувавъ —
Преславный Лукьянъ Кобилиця.

Се простый Гуцуль бувъ; его Гуцулы
Посломъ обѣбрали до Вѣдня;
Коли тамъ дебаты и свары гули, —
Шептавъ вѣнь: „Охъ, Русь наша бѣдна!“

Хотѣвъ якъ умѣвъ вѣнь здвигнути єфъ, —
Та взявся не зъ доброго боку.
Днесъ пѣсень о нѣмъ людъ спѣває сумнѣ, —
А Русь все ще бѣдна, нѣвроку.

Ту наша вандрѣвка кѣнчиться, браты!
Ще нѣчку забавимось спѣльно.
Хто зна, чи ще разъ намъ судило-сь зѣйти, —
Руками-жь сплетѣмося щѣльно!

Най красшой долѣ задаткомъ будѣть
Тѣ нашѣ робучѣи руки!
А завтра рушаймо усякъ въ свою путь
До працѣ! До дѣлѣ! До науки!

Иванъ Франко.

Комитетъ устроюющей вандрѣвку рускои молодѣжи въ р. 1884 має честь заявити П. Т. участникамъ, що поробивъ приготования для музыкально-декламаторскихъ вечеркѣвъ, сполученыхъ зъ вѣдчитами а по можности зъ танцами и забавами товарискими въ слѣдующихъ мѣсцевостяхъ :

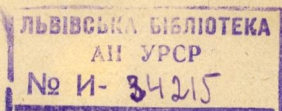
въ Дрогобычи	дня 27	липня
„ Корчинѣ	„ 30	„
„ Болеховѣ	„ 2	серпня
„ Калуши	„ 3	„
„ Станиславовѣ	„ 5	„
„ Коломыѣ	„ 7	„
„ Выжници	„ 20	„

На тыхъ вечеркахъ будутъ выконані хоромъ молодѣжи мѣжъ иншими слѣдующій спѣвы :

- „Ой зазуле зазуленько“, муз. Вербицкого.
- „Не згасайте яснй зорѣ“, слова М. Пашкевича.
- „Наше житє“, муз. Вахнянина.
- „До чарки“ „ его-жѣ
- „По морю“ „ его-жѣ
- „Широкій дугъ“ муз. Воробкевича.
- „Ой чого ты почорнѣло“, слова Шевченка, муз. Воробкевича.
- „Куда плывешъ ты“, слова Гушалевича, муз. Вербицкого.
- „Чому Русинѣ плаче?“ муз. Лавровского.
- „Цвѣты мои весняніи“, муз. Вербицкого.
- „Чого менѣ тяжко“ муз. Воробкевича.
- „Чомъ красна Буковина“ его-жѣ
- Комічний Solo-квартетъ.
- „На полю“, терцетъ, муз. Вербицкого.
- „Поки зѣйде ясне сонце“ муз. Лисенка.
- „Якѣ бы менѣ, мамо, намість“, Solo, его-жѣ,
- „Закувала зазуленька“, Solo, его-жѣ,
- „Ой одна я, одна“, Solo, его-жѣ,
- „Садокъ вишневый коло хаты“, Solo, его-жѣ.
- „На прю“, слова М. Старицкого, муз. Лисенка.

Участники вандрôвки Дрогобичъ — Болехôвъ складають на руки комитету на провіянтъ и пôдводы въ Дрогобычи 3 зр. 50 кр., — участники-жь вандрôвки головної складають въ Коломыѣ суму 13 зр. Билеты желѣзницѣ и удержане въ мѣстахъ оплачують самѣ.

ВÔДЪ КОМИТЕТУ.

34.215

$\phi \frac{T}{B-115}$

И34.215

Ф $\frac{I}{B-115}$

Л. Франко

В дорогу